

REPUBLICA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT SPORTIT DHE RINISË
DREJTORIA E PËRGJITHSHME E ARSIMIT PARAUNIVERSITAR
DREJTORIA RAJONALE E ARSIMIT PARAUNIVERSITAR DURRËS
ZYRA VENDORE ARSIMORE TIRANË

Nr.....Prot.

Tiranë, më 13.12.2020

OLIMPIADA E KIMISË PËR KLASËN E DHJETË

(Faza e parë)

Viti shkollor 2019 – 2020

1. Shpjegoni: **6 pikë**
  - a) Pse protonet ndodhen në bërthamë?
  - b) Pse masa atomike e krahasuar nuk është numër i plotë, por është një numër dhjetor.
  - c) Pse brenda një periode, rrezja e atomeve zvogëlohet kur kalojmë nga e majta në të djathtë.

2. Për atomin e elementit X ($Z=25$), i cili ka në nivelin e parafundit 13 elektrone, përcaktoni:
  - a) valencën më të ulët dhe atë më të lartë **2 pikë**
  - b) karakterin e elementit dhe pse është i tillë. **2 pikë**
  - c) formulat e dy oksideve të tij. **2 pikë**

3. Jepen simbolet e elementeve: S, Te, O, Po, Se. Përcaktoni:
  - a) renditjen e elementeve sipas rritjes së numrit të niveleve (bazuar në shpërndarjen e elektroneve në atom), **5 pikë**
  - b) numrin e elektroneve valentore, **2 pikë**
  - c) cili prej tyre është elementi më elektronegativ dhe arsyeja. **2 pikë**($Z_{Se}=34$, $Z_{Te}=52$, $Z_S=16$, $Z_O=8$, $Z_{Po}=84$)

4. Shkruani barazimet kimike të bashkeveprimit të:
  - a) magnezit me oksigjen, **1 pikë**
  - b) oksidit të natriumit me ujë, **1 pikë**
  - c) karbonit me acid nitrik. **1 pikë**

5. Njihsoni:
  - a) masën në gram të acidit sulfurik që ndodhet në 0,5 mole të tij? **2 pikë**
  - b) vëllimin në litra të hidrogjenit, të matur në kushte normale, që zënë 0,25 mole H_2 ? **2 pikë**

- c) vëllimin në litra të hidrogjenit që përftohet nga bashkëveprimi i 6 gramëve magnez me acidin sulfurik. **4 pikë**
(ArS=32; ArH=1; ArO=16; ArMg =24)
6. Identifikoni valencën për secilën nga mbetjet acide në formulat e mëposhtme: **6 pikë**
- a) HCl, H₃PO₄,
  - b) H₂SO₄, HClO₄,
  - c) HNO₃, HCN.
7. Njihsoni: **6 pikë**
- a) Masën në gram të NaCl që ndodhet në 250 gram tretësirë Me përqendrim 20%;
  - b) Masën në gram të ujit që duhet të marrim për të përgatitur 100 g tretësirë të CuSO₄·5H₂O me përqendrim 5%;
  - c) përqendrimin molar të tretësirës që përmban 10 g NaOH ne 200ml tësaj.
(ArO=16; ArCu=64; ArS=32, ArNa=23; ArCl=35,5; ArH=1)
8. 0,1 moli një përbërjeje X₂O e ka masën 9,4 gramë. Numri total i neutroneve në të është 48. **6 pikë**
- a) Përcaktoni numrin atomik Z të elementit X.
  - b) Shkruani reaksionin e tij me ujin dhe me acidin klorhidrik.
  - c) Me atomin e cilit gaz të plogët është izoelektronik joni i elementit X?
(Ar_O =16, Z_O=8)